No. 268 1834

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Zaterdag 9 November

FRANKRIJK.

PARIJS, den 6den November.

De *Moniteur* houdt eindelijk heden morgen de ordonnantie, waarbij de kamers tegen den 23sten december aanstaande bijeengeroepen worden. Naar het zeggen heeft men ook dit jaar weder de opening zoo laat mogelijk gesteld, om welligt eenige belangrijke mutatien in de samenstelling te kunnen bewerken, zoo in het gebeurde niet eenige ministers, de eene of andere schikking tot stand komt.

Het *Journal des Débats* beantwoordde gisteren het artikel van den *Moniteur* over den wederkeerigen toestand van het ministerie en de oppositie. Het zij genoeg te kennen, dat de tegenwoordige ministers een eigen dunk van zich hebben, zooals geen hunner voorgangers had; dezen hadden doen gesteld, om de ware parlementaire staatkunde van het ministerie *Perier* voort te zetten; de tegenwoordige ministers bewaarden daarentegen, dat men zich thans in eene geheel gestaldheid van zaken bevond, dat de parlementaire vooroordeelen der jongste zittingen geëindigd waren, dat een nieuw in Spanje ontstane toestand, de diplomatieke verwikkelingen omtrent Turkije, al zeer onbeduidend, aan de Vereenigde Staten, die de grootste kans, den voorspoed van Frankrijk voor maanden in gevaar bragt, anders te vinden dan aan de oppositie der oudste, die thans in het bestuur zaten? Wanneer de hertog van Orleans te Bourges en de rust in Spanje hersteld was, het was de kracht van de staatkunde der vorige ministerien, van het stelsel van niet-tusschenkomst; welke grachten het tegenwoordige ministerie deze treffende [illegible] bewaren, dat de tegenwoordige ministers in de algemeene staatkunde, in het beleid der groote staatkundige aangelegenheden slechts de navolgers zijn gevolgd en zich onderworpen hebben aan de stelsels hunner gevolgde beginselen. Zij hadden den oorlog niet gezocht dan *Casimir Perier*, niet meer voor de bevrediging der partijen gedaan, dan de amnestie van den heer *Molé*, tot bevrijding der onlusten, dan het zich wel niet minder deed dan de heer *de Broglie*; het ministerie [illegible] het protocol van Londen, de uitvoering van het vonnis van het hof der pairs, de onlusten in de departementen bedwongen, de komplotten in de hoofdstad voorgekomen, enz. In de hooge staatkunde was dus het gedrag van het ministerie overeenkomstig geweest met dat van zijne voorgangers, alschoon de meeste zijner leden dat stelsel vroeger in de rij der oppositie hadden bestreden; daarin waren de ministers veranderd, en dit, had het *Journal* willen zeggen, de hoofden der coalitie, ministers geworden zijnde, hadden hun stelsel, dat onbruikbaar was, moeten wijzigen. Overigens verklaart het *Journal des Débats*, dat zijn oogmerk niet geweest was de ministers te vleijen; hun stond dus vrij zijne verklaringen te ontkennen en te bestrijden; zij hadden zulks zelfs moeten doen om niet met de oppositie te breken.

De verklaringen van het *Journal des Débats* worden door sommigen in dit opzigt van belang geacht, dat zij het bewijs zouden geven, dat het ministerie tegenwoordig ministerie niet meer ontslag van hetzelve voor de opening der zitting ontslagen wilde zijn.

— De luitenant-generaal *Bernard*, pair van Frankrijk en voormalig minister van oorlog, is gisteren in den ouderdom van 60 jaren overleden.

— Het dagblad *la France* is heden met een zwarten rouwband verschenen, ter gelegenheid der verjaring van den dood van *Karel X*; de kerken van St. Eustatius en des Petits-Pères waren in het zwart behangen en werden aldaar lijkmissen gedaan.

— Het *Journal des Débats* behelst heden een kort woordt over het verblijf der britsche magt in de spaansche haven van Passages, het erkent de vroegere noodzakelijkheid van het bezetten van dit punt, en wil gelooven dat de Engelschen aldaar op het verzoek van het spaansch bestuur nog verblijven; het twijfelt ook niet aan de verzekeringen van de Britsche zijde, dat met geen enkel punt van bezetting houden, maar vindt thans echter die bezetting nutteloos en zag ze liefst van daar verwijderd.

— Het *Mémorial Bordelais* spreekt weder van onderhandelingen die onder bemiddeling van Frankrijk en Engeland, tusschen de beide staten van het schier-eiland en de andere groote europesche mogendheden zouden geopend zijn, voor de eindelijke regeling van de zaken in beide staten. Het portugeesch gouvernement had tot dat einde volmagt gegeven aan den heer *Perez de Castro*, den tegenwoordigen president van den raad in Spanje, de onderhandelingen waren aangeknoopt tijdens de reis onlangs door de heeren *Zea Bermudez* en *Martiant* in Duitschland gedaan; de reis van den brigadier *Vargas*, kamerheer van den infant don *Sébastiaan* naar Bajonne, die van den kolonel *Senthes* naar *Esparero*, het vertrek van den graaf *Torena* van Parijs naar Madrid, en de komst onlangs te Bourges, van den aide-de-camp [illegible] *Soult*, *Thiar* — dit alles stond daarmede in verband. Don *Carlos* zou op de gedane voorstellen geantwoord hebben, dat hij zich aan de beslissing van den keizer van Oostenrijk onderwierp, en don *Miguel* was onlangs van Florence naar Napels gegaan om zich met dien koning te verstaan, die als bondgenoot aan de onderhandeling deel nam. Het *Mémorial Bordelais* beweert zelfs, dat de spaansche ministers in de cortes-zittingen van den 24 en 25sten eenige openingen aangaande deze onderhandelingen zouden gedaan hebben, waarvan echter uit de gewone correspondentie van Madrid niets gebleken is. De schikkingen, door Oostenrijk voorgesteld, zouden nu hierop neerkomen: Spanje zou don *Carlos* en zijne familie weder als infanten erkennen, in het bezit stellen hunner [illegible] don *Carlos* zou met de koningin *Isabella* huwen; het koninklijk statuut van 1834 zou worden hersteld; het spaansch kabinet zou zich onderwerpen aan de voorstellen van den paus voor de herstelling der geestelijkheid. Voor Portugal zou eene staatkundige amnestie volledig, dom *Miguel* ongemoeid gelaten worden; het charter van dom *Pedro* zou worden hersteld; de koning van dom *Miguel* erkend en het portugeesch gouvernement zich insgelijks aan de uitspraak van den paus onderwerpen. De onderhandelingen hierover waren, volgens het Bordeausch blad, vrij ver gevorderd; men zou te Madrid voornamelijk tegen het huwelijk van den oudsten zoon van don *Carlos* zijn, en liever den tweeden zoon verlangen. De voormelde schikking was overigens in den geest der gematigde partijen in beide landen.

— De berigten uit Madrid tot den 29sten melden, dat de oorlogsminister, de generaal *Alava*, ten gevolge van den verergerden staat zijner wonden, genoodzaakt zou zijn de portefeuille van oorlog over te geven; de overheden hadden hem aangeraden de baden te Malaga te gebruiken; de kapitein-generaal van Madrid *F. Narvaez* zou hem waarschijnlijk *ad interim* vervangen. Voorts spreken de berigten van Madrid nog steeds over de wijziging in het bewind, of de prorogatie, of ontbinding der cortes, waar tusschen zal moeten gekozen worden.

Uit Bayonne wordt van den 3den October geschreven, dat van de laatste zijde berigten uit Tortosa, van den 29sten werden medegedeeld, volgens welke de generaals *Esparero* en *Diegohen*, bij eene verkenning, in eene hinderlaag der troepen van *Cabrera* waren gevallen; een eskadron was gevangen genomen en een groot getal manschappen gedood en gekwetst. De beide generaals zelven waren het alleen door de vlugheid hunner paarden ontkomen.

— In de jongste over Marseille ontvangen berigten uit Alexandrie van den 16den wordt nog gemeld, dat de onderkoning vrij onverwacht den vorigen avond te Alexandrie was teruggekomen; de vreemde consuls hadden zich terstond bij hem gevoegd. In deze berigten wordt verder gemeld, dat *Mehemed* zich de gunst der sultans-moeder te Konstantinopel had weten te verwerven, door haar eene aanzienlijke geldsom voor hare bijzondere behoeften te zenden. Het vermogen van dit middel kennende om vrienden te winnen, had hij

nieuwe geldsommen aan zijne agenten in de hoofdstad gezonden; ja hij zou zelfs eene aanzienlijke hoeveelheid granen naar Konstantinopel afzenden, waar dezelve zeer hoog in prijs zijn, om onder het volk uit te deelen, terwijl hij aan de turksche ministers wilde te verstaan geven, dat dit een blijk was van zijne goede gezindheid voor het keizerrijk! — De onderkoning was voorts nog altijd in bijzondere correspondentie met *Chosrew*-pacha. — Te Alexandrie baart het talrijke personeel der turksche vloot steeds veel ongerustheid.

— Ter beurze van heden (6 *November*) waren genoteerd: 5 pCt. 110,95; 3 pCt. 82; Nap. r. 103; Sp. Ardoin 28⅛; Passive 7; Rom. L. 101.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 5den November.

HH. MM. de Keizer en Keizerin van Oostenrijk hebben, den 29sten der vorige maand, in hun zomerverblijf te Schönbrunn verlaten, en den Hofburg te Weenen betrokken. Z. D. de Vorst *von Metternich* is den 30sten van Johannisberg te Weenen teruggekeerd.

— Van de italiaansche grenzen, zoowel uit Genua en Rome wordt gemeld, dat de jonge hertog van Bordeaux geheel onverwacht in Italie en zonder vergunning is verschenen. Hij had namelijk met een op paspoort van zijnen gouverneur gestelden pas heimelijk de oostenrijksche staten verlaten, alwaar men hem de vergunning om naar Italie te reizen geweigerd had. Na de herfst-manoeuvres der oostenrijksche troepen bij Verona bijgewoond en zich aldaar nog eenigen tijd opgehouden te hebben, verzond hij, om achterdocht te vermijden, zijne paarden naar Genua en verwijderde zich toen snel met een gevolg ruitig naar de romeinsche grenzen. De oorzaak van dezen zijn stap was onbekend; algemeen hield men denzelven voor eene jeugdige onbezonnenheid, uit verlangen om Rome en dezelfs merkwaardigheden te aanschouwen en zijne moeder te ontmoeten. Andere spraken van uitgestrekter ontwerpen. De vlugt des jongen hertogs had intusschen veel opzien gebaard. Te Rome was men met de zaak verlegen. De Paus had den jongen hertog nog niet ontvangen, waarvan echter eene ligte onpasselijkheid van Z. H. oorzaak kon zijn.

— De tijding dat Z. M. de Koning der Nederlanden de koningin van Spanje erkend heeft, heeft het hof te Weenen zeer verrast. Men vermoedde dat nu de andere regeringen dit voorbeeld zouden volgen en gelooft nog steeds dat de fransche regering weldra passen zal, den *Carlos* naar *Salzburg* zou verleenen.

— Uit Alexandrie heeft men hier tijdingen dat de onderkoning den Nijl alaar zou terug zijn (*zie Frankrijk hiervoren*).

ENGELAND.

LONDEN, den 6den November.

Z. D. H. de Prins *Albert* van Saxen-Coburg is van zijne ziekte hersteld.

— De jongste tijdingen uit Ierland luiden weder verontrustend. Op verscheiden plaatsen hebben ter zake der verkiezingen ernstige oneenigheden plaats gehad; terwijl hier en daar weder brandstichtingen en moorden waren gepleegd.

— Men had tijdingen uit Lissabon ontvangen, die niet zeer gunstig waren voor de houders van Portugeesche schuldbrieven. Het beslot namelijk betrekkelijk de vreemde schuld was tot de volgende zitting van de cortes uitgesteld, en men gelooide dat er dan weinig aan zou gedacht worden. Deze tijding heeft op de portugeesche fondsen gewerkt.

— Men heeft berigten van vrij late dagteekening van het oorlogstooneel in Spanje ontvangen. *Cabrera* had zijne troepen te Cantavieja en Morella geconcentreerd. Zijne luitenants waren *Balmaseda*, *Langnosiera* en *Forcadell*. Hij had eene krachtige proclamatie aan zijne troepen gedaan, waarin hij uitweidt over het verraad, door *Maroto* gepleegd. Hij zegt, dat zoodanige stap geen vrede kan genoemd worden; dat de eenige vrede, welke zijne vrijwilligers te hopen hadden, bestond in de spoedige terugkomst van hunnen geliefden meester, *Karel V*; dat hij (*Cabrera*) zoowel als zijne vrijwilligers, dus haakten naar het oogenblik, om zich in het veld te werpen en de verraders te straffen.

— Gisteren stonden de 3 pCt. gec. 90¼; Ned. 2½ pCt. 51⅝; 5 pCt. 90¾; Spanje 27; Port. 21⅝; Braz. 73.

BELGIE.

BRUSSEL, den 7den November.

l'Indépendant weerspreekt het door de bladen gegeven berigt, dat de koning tegen den 11den op Laeken terugverwacht wordt. — De kabinets-koerier *Wittockx* is eergisteren met depeches van Wisbaden alhier aangekomen.

— Het dagblad van Luik bevelet een verzoekschrift aan de kamer van vertegenwoordigers, waarbij op de herziening der wet van 1834, betrekkelijk de granen en op de vermindering van de regten van invoer voor het vee, aangehouden wordt. Beide onderwerpen worden in de tegenwoordige omstandigheden, bij den heogen prijs der granen en de schaarschheid aan slagtvee, van veel belang geacht; waarop de aandacht der wetgevende kamers wel verdient gevestigd te worden.

Volgens de gewone wekelijksche opgave in den Belgischen *Moniteur* van den 6den November, heeft de middelprijs der tarwe op de Belgische graanmarkten fr. 24,70 het hectoliter of de Nederlandsche mudde bedragen; zoodat de tarwe bij den invoer geheel vrij van regten blijft, en de uitvoer daarvan voortdurend verboden is. Bij vergelijking met de week te voren is de prijs der tarwe 17 centimes per hectoliter lager geweest, en die der rogge 23 centimes hooger.

— De heeren *de Keyzer* en *Wappers* wier op de 's Gravenhaagsche tentoonstelling ingezonden stukken met goud bekroond zijn geworden, hebben deswege in eene plegtige bijeenkomst de gelukwenschen hunner kunstbroeders ontvangen. Mevrouw *Geefs*, die eene zilveren medaille op die tentoonstelling heeft behaald, is deswege op eene bijzondere wijs begroet geworden, hebbende zich namelijk een aantal kunstminnende dames tot haar begeven en haar ruikers gebragt.

— Men houdt zich te Gemmenich, in Vlaanderen, bezig met het doen van insporingen, ter ontdekking van den steen, welke nog in de vorige eeuw het graf bedekte van den oudsten Nederlandschen dichter, *van Maerlant*.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 8sten November.

De memorie van toelichting op het ontwerp van wet tot verhooging van den accijns op de steenkolen dient tot volledige opheldering van het verlies dat de schatkist heeft geleden door het onvoldoende inkomend regt op de vreemde steenkolen, hetwelk verlies op de begrooting van [illegible] is aangeteekend. Dat verlies bedroeg voor de [illegible] van 1837 en 27 Oktober 1837 respectivelijk [illegible] der wet van den [illegible] Junij 1834 (*Staatsblad* n°. 10) ruim [illegible] Pond steenkolen, hun op ruim f 200,000 waarde geschat, als [illegible] vermeerdering der jaren 1837 en 1838 tot vergoeding [illegible] 400,000,000 Pond staatsgeld worden. Indien [illegible] mede dienen door vermindering van accijns [illegible] de steenkolen, die, zoo van de Landen als [illegible] zijn, onder onderscheidt van vlag, worden ingevoerd, [illegible] 400 mill. Pond kunnen worden geschat, 25 cents per 1000 Pond meer te heffen.

Aan de ongeneigdheid, welke de tweede kamer der Staten-Generaal in de zitting van 1837—1838 getoond heeft, om den accijns [illegible] te doen verhoogen, en de considerateien, toen reeds in aanmerking gebragt, dat de fabrieken zouden bezwaard worden, omdat [illegible] den vrijdom van het inkomend regt niet zouden genieten, welke bijslag voor accijns is verschuldigd, heeft het aber geschikt doen oordeelen, om in het [illegible] te voorzien, door den accijns op de verschillende soorten van steenkolen te verhoogen.

Het jaar 1838 tot maatstaf nemende, zouden jaarlijks, blijkens den hierbij gevoegden staat, voor den accijns worden aangeslagen, 14,405,050 pond schaalkolen, 3,779,100 mudden maatkolen en 146,468 mudden sintels, waar van ten behoeve van fabrieken worden ingeslagen 9,002,320 pond schaalkolen 1,917,738 mudden maatkolen en 21,911 mudden sintels.

Wanneer nu de tegenwoordige maatstaf van den accijns op de steenkolen, welke, volgens de wet van den 26sten Dec. 1833 (*Staatsbl.* N°. 73) in verband met die van 23 Dec. 1837 (*Staatsbl.* N°. 75), *f* 5 voor de 1000 pond schaalkolen, 30 cents voor de mudde maatkolen en 20 cents voor de mudde sintels bedraagt, verhoogd met *f* 1,20 voor de schaalkolen, naar evenredigheid met 10 cents per mud maatkolen en 6 cents per mud sintels, zou zulks mede, blijkens bijgaanden staat, voor de schatkist eene vermeerdering van inkomsten opleveren, die lager het hierboven bedoelde verlies zou kunnen opwegen. Door zoodanige vermeerdering van den accijns zou eensdeels de fabriekant gedekt zijn tegen het bezwaar, dat er voor zijne nijverheid in het heffen van een inkomend regt op de steenkolen zoude kunnen gelegen zijn, en ten andere de [illegible] herstel worden, welke er bij het bestaan van een inkomend regt op de vreemde steenkolen met redenen [illegible] aangevoerd worden, voor den accijns, bij het vaststellen der wetten op den turf en de steenkolen van 26 Dec. 1833, tusschen die verschillende brandstoffen was aangenomen, op welke verhouding door vele leden in de beraadslagingen in de bovenbedoelde zitting met kracht [illegible] gedrongen.

— Het bal en souper Woensdag avond bij HH. KK. HH. den Erfprins en Erfprinses van Oranje gehouden is zeer luisterrijk geweest en vereerd geworden met de tegenwoordigheid van Z. K. H. den Groothertog *van Saksen-Weimar* en der leden van het Koninklijk Geslacht. Gisteren middag is er diner ten hove geweest, waarop Z. K. H. de genoemde Groothertog mede genoodigd is.

— Zr. Ms. fregat *de Rijn*, kapitein *Arriens*, aan welks boord zich Z. K. H. Prins *Hendrik* bevindt, heeft den 17den October Gibraltar, na gedurende vijf dagen ter reede van die vesting vertoefd te hebben, verlaten, en de reis naar de Middellandsche zee voortgezet.

— Op non-activiteit is gesteld *F. Breekpot*, kapitein bij de 8ste afdeeling infanterie.

— Eervol ontslag uit de dienst is verleend, aan den 1sten luitenant *N. van der Wijck*, van het korps mineurs en sappeurs, tijdelijk dienende in Oost-Indie; alsmede aan den 2den luitenant *P. [illegible] van Nyssen*, van het eigenaardig korps.

— De baron *Theodor Cornet*, Fransch gezant bij het Nederlandsch hof, is tot grootkruis der Isabellaorde van Spanje en de heer *La Rozière* secretaris van legatie, tot kommandeur dier zelfde orde benoemd.

— Z. K. H. Prins *George van Cambridge* wordt, op Hoogstdezelfs terugreis van Gibraltar, Konstantinopel, Italie en Duitschland naar Londen, eerstdaags hier te lande verwacht. Z. K. H. is den 3den te Bonn aangekomen.

— Men schrijft ons uit Hellevoetsluis, dat den 15den November van daar naar de kust van Guinea zal vertrekken het schip *Batavia*, kapitein *J. A. Pronk*, tot het afhalen van een detachement Negerrekruten, om van daar naar Indie te worden overgevoerd, onder bevel van den kapitein van het Oost-Indische leger, *A. [illegible]*.

— Uit Rotterdam schrijft men: [illegible] vernemt men, dat het den Koning behaagd heeft van eenen verdienstelijken stadgenoot, den heer *D. Koning Nz.*, een kruisje der Danebrog-orde te schenken, als een blijk van *Zr. Ms.* welgevallen [illegible] aan hemzelve aangeboden compliment der door hem gecomponeerde muzijk voor het gebed *Domine salvum fac Regem*, waarvan Z. M. reeds vroeger de opdragt met [illegible] had aangenomen.

De heer *Koning* zal zich tegenwoordig te Parijs, om er zijne muzikale studien voort te zetten, [illegible].

— Te Amsterdam is gisteren middag met goed gevolg te water gelaten het koopvaardij-fregat *Doggersbank*, groot nagenoeg 800 tonnen, gebouwd in de scheepstimmerwerf van [illegible] en Zonen, op het Rijkers-eiland.

OOST-INDISCHE SCHULD.

[illegible] de zenuw van den staat. Die waarheid wordt algemeen gevoeld, maar als er geld benoodigd is, dan is de wijze hoe dat geld geleend wordt, van verschillenden aard en laat daarom een verschillenden indruk na. De partijdige schrikkerij der Amsterdamsche beurs, getuigt soms [illegible] lijdelijkheid, is gedeeltelijk gegrond, gedeeltelijk niet. De voorgestelde creatie eener schuld van zes en vijftig millioen gulden [illegible] Oost-Indische bezittingen, is voor velen een gebrek bevonden, omdat men zich schier algemeen gerekend [illegible] de penningschatten van het amortisatie-syndicaat van het beginsel van [illegible] schuld, een tegenstelling opgeleverd had met [illegible] van België, bij het traktaat van [illegible] aan [illegible] van België, bij het traktaat van [illegible] eene gedeeltelijke misrekening voor de meesten gewees[illegible], dat deze creatie van zes en vijftig millioen strekken moet tot te goed doening aan het Syndicaat van de voorschotten, onverminderd al de contrapretentien die België bijeenschraapt om de betaling der rente van zijn aandeel illusoir te maken. Het resultaat is dus, dat wij met ons eigen geld, nu sedert 1830 tot op den huidigen dag toe, de schulden van een anderen staat betalen, zonder ooit eenig uitzigt op [illegible] te hebben. Maar van den anderen kant, bleek dat ontwerp van wet toch dit voordeel, dat die creatie van zes en vijftig millioen niet zal komen ten laste van dit Staat, maar gevestigd wordt op de Oost-Indische bezittingen. Dezelve vindt dat die bezittingen, vooral ten gevolge eener andere wijze van [illegible], in eenen bloeijenden toestand verkeeren; want de [illegible] van de oplegging der nieuwe schuld niet te zwaar is voor dat land, vermeenen wij te mogen geloven, althans bij gebrek aan bondige tegenspraak, niet te mogen ontkennen. Maar indien dit zoo is, indien de geldmiddelen van dat land inderdaad in zoodanigen gewenschten toestand verkeeren, zoo zelfs dat zij (en dan [illegible] het toch wel vanzelf op dan) in vervolg van tijd, vooral de toekomst blijvende goede uitkomsten beloven en verzekeren, dan vragen wij, waarom, wanneer de Staten-Generaal bij inzage der bescheiden daarvan overtuigd zijn, alsdan de verwaarborging der renten door het moederland niet wordt opgeheven? Zoodra die verwaarborging blijft bestaan, zullen misschien die staatspapieren niet [illegible] en kapitaal waard zijn, maar de hoogte van de rente zal, bij een betaalbare stelling der rente hier te lande, zoowel [illegible] op de voornaamste Europeesche beurssteden, aan die effecten genoeg crediet en vertier bezorgen. Zoolang toch de Oost-Indische bezittingen, ofschoon de schuld aldaar is ingeschreven, zelve niet daarbij belang hebben; zoolang daar de schuld ook niet meerendeels wordt uitbetaald aan de rentheffers, zoolang de verwaarborging der rente door Nederland bestaat, is Nederland verbonden voor die schuld, en dan is de geheele creatie dier Oost-Indische schulden het leggen van eenen nieuwen schuldenlast op het Oud-Nederland, onder eenen anderen naam, die te drukkend der voor Nederland worden zal, wanneer of een zee-oorlog met eenen magtigen vijand mogt uitbarsten, of dat onder het een of ander schijnschoon voorwendsel, hetzij door dadelijke inbezitneming, hetzij door het bewerken of aanstoken van opstanden, die rijke bezittingen, die men ons misgunt, althans die men voor 't minst met leede oogen in ons bezit ziet, aan ons worden ontrooid, of voor ons verloren gaan; 't geen God verhoede! Maar omdat dit gebeuren kan, zelfs ligtelijk gebeuren kan, is het noodig dat die schuld in geen geval ten laste van ons Vaderland kome en het niet bezwijke onder den schuldenlast. Als schuldvitdelging, als vermindering van lasten, zal de vestiging der O. I. schuld toegejuicht worden, maar zoo lang het Vaderland de borg is voor de betaling der rente, is dit alles ijdel; omdat, bij gebrek van betaling der eerste, Nederland dan wel weten zal dat het betalen moet, maar niet om het betaalde terug te erlangen. In dit opzigt heeft de betaling van het Belgisch aandeel bij uitstel veel overeenkomst met de Oost-Indische schuld.

KINDER-ETUDE-KUNDE.

3.

Wat [illegible] niet heel [illegible] verordend met onze nieuwe tak van [illegible], en toch gevoel ik, om de waarheid te zeggen, dat ik geene zaak onderneem heb, waarvan de minuten mijner lezers zich [illegible] beter kunnen maken, wat omvang, namelijk van diepte, [illegible] onuitputtelijk rijkdom de eigenlijke theorie der kinderbederfbaarheid bezit.

Ik waag zelfs niet te veel, als ik staande houde, dat onze [illegible] wetenschap in stoffe overeenkomt en zelfs eene [illegible] heeft om zich [illegible] te kunnen laten bewerken. Immers, er is eene [illegible] wijze waarnaar men de kinderen goed kan opvoeden; de weg echter, langs welke men hen bederven kan, zijn duizende, zijn ontelbaar. Elker mensch volgt al wederom een ander bijpad; zijn genie, hoe [illegible] ook, ontdekt iets nieuws; dit alles nu op te noemen of zelfs aan te stippen, ware onmogelijk; wij zullen ons dus bevlijtigen slechts de beste middelen der kinderbederfkunde op te sommen, en de kortste wegen aan te toonen.

Dit maal bepalen wij ons, daar wij thans het eerste jaar bijna uit zijn, en het tweede vooral in oogenschouw nemen, tot [illegible], die het ligchaam der kinderen op eene eenvoudige wijze in zijnen [illegible] groei helemmeren, en dus als zamelverzameling in het vak der kinderbederfkunde zullen moeten opgeteekend worden.

1.

Laat het kind aan eenen leiband loopen. Wat is het eene eer voor u, moeders, te kunnen zeggen: » Mijn kind loopt al binnen het jaar. Zet het daarom toch vroeg op de beentjes! Beproeft dagelijks wat het al kan. De beentjes worden er niet in eens krom van; neen, langzamerhand. De onbeschaafde wilde laat zijn kind kruipen zoolang het wil; het loopt wanneer het loopen kan. Van daar die ongelukkige regte beenen, waarvan gij zulk een afschuw hebt. Naen! men moet een kind leeren loopen; dat zal hem de natuur nimmer leeren; niet waar, moeder? Daarom, ga naar den winkel en koop u een leiband: het lukken valt u ook te lastig: het is niet te doen; maar nu kunt gij regt opstaan en uw kind in een leiband laten gaan. Wat voorregt! O, schoone uitvinding!

Het borstbeentje wordt een weinig gedrukt, neen geperst. Wat schade? Het [illegible] u immers niet [illegible], of een kind wel minder [illegible] of niet; ook niet dat het [illegible] kortademig [illegible] mengt alles [illegible], de [illegible] hebben [illegible], [illegible] de [illegible] [illegible], en [illegible] [illegible], zijn [illegible] goed. Niemand weet waarvan het komt; het was de engelsche ziekte, het [illegible] der natuurlijke aard van het kind.

Koopt leibanden, moeders! Leert u kinderen loopen; [illegible] laat de kinderen niet kruipen; dat doen immers de honden ook, en [illegible] [illegible] [illegible] dieren. [illegible] Wegen, die [illegible] overeind, al were het ook met [illegible] beenen, [illegible] [illegible] borst, hooge schouders!

II.

[illegible] En nu, hoe verder hoe hooger, iets *malsch*[illegible] in de onderlendi[illegible]. Niet waar, lieve moeders! Een corset, maar een, dat men rijgt en vastheft geeft? Vooral toch over de geheele borst, maag en buik. Gij zult er een figuurtje van maken, zoo spierig en [illegible], als dat van een leelijke spin, daar gij zoo bang voor

zijt; maar het is mode! Hoe vroeger dus begonnen, hoe beter. Wat heerlijke uitvinding zijn die walvischbeenen; hoe belemmeren zij den omloop van het bloed — zoo eenvoudig; hoe verhinderen zij de ademhaling — zoo natuurlijk; hoe beletten zij de spijsvertering — zoo ongemeen! Doch het zijn menschen vol van vooroordeelen die het tegendeel wenschen. Ook naauwe schoentjes, juist van pas, dat de teentjes zich niet bewegen en vooral niet groeijen kunnen! Tegen elsterogen! zijn immers duizend probate middelen. Zoo gies gij het ligchaam uit den eenen vorm in den anderen, en gij maakt het tot een model, zoo schoon als het naderhand zich in zijnen vollen wasdom vertoonen zal, met al die bleekte, grenzende aan geelte; met al de spierigheid, grenzende aan het ideale. Want eene ideale schoonheid onzer dagen, is die, die van eenen *Venus de Medicis*. Deze was slechts eene natuurschoonheid; gij wilt eene kunstschoonheid. Zij was niets anders dan hetgeen men van zelf wordt, als men de natuur volgt; maar gij maakt door uwe lijbanden, baleinen snoersels, door uwe naauwe schoenen er eene, wier vleesch en bloed alles naar beneden of naar boven gedreven wordt, zoo zij naauwelijks nog vleesch en bloed heeft, voet en middelstuk tevens klein, fijn en tengen, zijt daar het model eener schoonheid onzer dagen! Helaas! wat wanhoop zoude het geven als de mode in dezen eens veranderde, en het tegendeel wilde. Dan stierven alle onze schoonen van louter wanhoop!

III.

Het kind moet in het broekje. Wat een eer? Al weken lang zegt men: » Nu worden *Jantje* groot, hij krijgt een broekje aan." Hadt gij zijne bovaardij niet geprikkeld, hij zou u voor die lastige kleedij wel bedankt hebben! Maar nu heet het: » Wat is *Jantje* mooi in de nieuwe broek — hij is nu reeds een groote jongen — kom laat Tante het eens zien! — Wel, wie is dat — ? Ik ken dien lieven jongen niet — wat is hij zoet en verstandig —" enz.

Daar gaat *Jantje*; — al kreet hem zijn broekje, het is niets. Hij weet nu de kleederen maken den man, en dat is eene schoone les geleerd. Hoe minder gekleed, hoe verstandiger, hoe deugdzamer. Hoe juist leert *Jantje* zedekunden en denken. De kleederen, zoo verstond ons hart, onze zeden hebben geen de minste verbinding te zamen; en evenwel heeft het lieve *Jantje* van vader, moeder en tante gehoord, dat er tusschen zoet, groot, lief en nieuwe kleederen geen onderscheid is.

Wat eene lijve wetenschap! Het is geen wonder dat *Jan* zijn geheele leven door denkt: de kleederen maken den man; — den grooten, den verstandigen, den deugdzamen man.

IV.

Nu en hoe een woord over *de spijs* van het tweede jaar. Begin toch spoedig met uwe kinderen boterhammen te geven. Dat pap koken van beschuiten of brood, dat klaar maken van afzonderlijke groenten is al te lastig. Neen, zegt men rasch: » Wat een groot kind is dat hem eet, het eet al uit de pot mede." Spek en vleesch, groenten en aardappelen, vet en boter gesmoord, brood, boter en kaas. Wat is dat gemakkelijk, niet waar moeder? Hij loopt nu al mede; van aardappelen en roggenbrood houdt het vooral veel. Nu het, krijgt er dan ook al spoedig een dik buikje van. Een aardig ventje, of zoo het eene dochter is, een aardig vrouwtje: kromme beentjes, kleine voetjes, een dik buikje, een eng middel, eene gedrukte borst, en hooge schouders! Men zoude het bij de wilden voor geld laten kijken! Hier is het dood natuurlijk!

En nu vetgebak, bonbons, koek en suiker; alle dagen gegeeld, opdat het kind er den smaak van weg krijgt. Alles beldonen met dievelletjes en chocoladjes. Wat worden die tanden zwart. Wat ruikt het kind uit den adem? Wat wordt het kleerachtig! Vooral geen koud water aan de lieve jeugd! Warme thee, warme koffij! Zie daar het wicht aan het eind van het tweede jaar.

O wat is dat leven zuer voor zulk een kind! Wat is 't vooruitzigt schoon?

Mogen de *Acrobaten*, *Athleten*, *Hiervoetige* en *Mechanieke Theâtres*, enz., enz., zich metkregt verheugen over den groten bijval, dien zij door binnenstroomende Nieuwsgierigen van alle standen, op de Haarlemsche Kermis, in deele vali; te wenschen is het, dat de *Vroonenbergen aan den Hout* van Velzen eenige weerdige mededinger worden. Intusschen heeft dit Gezelschap gisteren avond door de opvoering van het Vaderlandsch Tooneelstuk, *Adriaan Hoogvliet te Haarlem*, getoond, dat het voor eenen Vlaamschen rederijkers gezelschap behoort achter te staan. De Tooneelisten van Holland schijnen inmiddels het besluit genomen te hebben, om op te treden, zoolang als het pleinen bij te wonen, en hierdoor den Directeur voor zijne zware kosten schadeloos stellen en tevens aanmoedigen, om zoodoende later eenige representatien binnen *Breda* te geven.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (7 *November*) waren gekocht: Ned. 2½ pCt. 50⅛; 51, een zest.; dito 5 pCt. 98⅞; 99, 99⅛ en 99 dert. zest.; Syndic. 4½ pCt. 92⅝; 92; Hamburg 604; 606; Oude 4 pCt. 94; 95; Amerik. 26⅛; Rdobel. 6 pCt. 67½; Brds. 71¼.

SCHOUWBURG TE BREDA.

Met Permissie van de Edel Achtbare Heeren Burgemeester en Wethouders dezer Stad, zullen de Nederduitsche Tooneelisten, onder Directie van J. W. VAN VELZEN, Opvolger van wijlen den Heer W. G. WEDDELOOPER, het genoegen hebben, gedurende de KERMIS, alhier eenige *Tooneelvoorstellingen* te geven.

Op Zaturdag den 9. November 1839.

HET MEISJE VAN MARIENBURG.

(EEN RUSSISCH FAMILIE-TAFEREEL.)

Tooneelspel in vijf Bedrijven, naar het Hoogduitsch van KRAMER.

GEVOLGD DOOR:

MICHIEL EN CHRISTINE.

Blijspel met Zang in een Bedrijf, naar het Fransch, door W. HEMEL.

Aanvang des avonds ten 6 ure.

PRIJZEN DER PLAATSEN:

Eerste Rang f 1,20. Tweede Rang f 0,70. Derde Rang f 0,50.

Men kan zich op dien Dag voor *Eerste Rang* voor *f 0,80* Cents Abonneren.

Heeren Officieren in Uniform Eerste Rang f 0,80.

Op den 2den en 3den Rang betalen de Militairen in Uniform de helft.

De Plaatsen kunnen aan den Schouwburg besproken worden van 's morgens 10 tot 's namiddags 2 ure, mits betalende 10 Cents extra voor iedere Plaats.

THEATRE VAN GEREESSEERDE ARTIJ.

In de Schouwburg-Tent op de Groote Markt.

Op heden *Zaturdag* 9 en *Zondag* 10 dezer, ten 5 en 8 ure *'s avonds, Twee Voorstellingen*

DOOR DE

PARISCHE LEKKERBEKKEN,

Kodzig Tafereel in een Bedrijf.

MEVROUW BATTIJ ZAL WEDERKEEREN IN DE KRANTAGIE.

AMSTERDAMSCHE OMNIBUS,

OF

DE MISLUKTE REIS.

De Directeur van dien *Amsterdamsche Omnibus* vertrekkende, zal de nog weinige te geven Voorstellingen, gelijk nu aangekondigd, en volmaakt zoo verscheiden zijn.

H. SCHREIJER.

LEES HIER.

De Heer F. NEISZ, berigt door deze het kunstminnend Publiek, dat er op heden avond een schitterende VOORSTELLING zal plaats hebben in zijne welingerigte Tent, staande op het *Nassauplein*.

De Heeren CONY en BLANCHARD, Engelsche Paardenrijders, onder Directie van den Heer BOURROUGHS, benevens dezelfs beide gedresseerde Honden *HECTOR* en *CÆSAR*, zullen in deze Voorstelling alles in het werk stellen om de verheuging van het geëerd Publiek ten top te voeren.

Daar het vertrek van de Heer BOURROUGHS met de Heeren CONY en BLANCHARD naar *Parijs* bepaald is, om aldaar werkzaam te zijn bij de Heer FRANCONI, zoo is de Heer NEISZ Directeur, om het *Bredasche* Publiek, alle mogelijke genoegens te verschaffen, met de Heer BOURROUGHS overeengekomen, om nog twee Voorstellingen te geven, en wel op *Zondag avond* den 10de dezer ten 8 ure, en *Maandag* den 11den ten 5 ure, tot welkers en finale eindiging.

Door de minigvuldige lasten, welke dezelfden laatste Voorstellingen vergezellen, zullen de Prijzen eenige verhooging ondergaan.

F. NEISZ,
Directeur.

Bij H. J. VAN WEES, alsmede bij de Gebroeders [illegible]

DE [illegible]

FEESTBOEKSKE, bij het *Zilver Jubilé* van *Zijne Heerlandsche verheerlijken Apostel*, Zamengesteld bijzonder ten gebruike der Katholiken in het Vicariaat van *Breda*,

Inhoudende: den *Herderlijken Brief* van Zijne Hoogwaardigheid, den Administrator Apostolicus van bovengenoemd Vicariaat, betreffende de Heilige Viering van gemeld Jubilé, [illegible] te dier gelegenheid en *Gebeden* ter verkrijging des Heiligen Geestes, alsmede diens [illegible]

Te BREDA, bij BROESE & COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers